

TISKOVÁ ZPRÁVA

Při Fakultě sociálních studií (FSS) Masarykovy univerzity (MU) v Brně existoval v letech 2005-2011 Institut pro výzkum reprodukce a integrace společnosti (IVRIS), jehož činnost byla financována z prostředků výzkumného záměru MŠMT (0021622408). Jednalo se o společenskovědní výzkumné pracoviště, jehož zaměření vycházelo z dlouhodobého výzkumného zájmu kateder sociologie a sociální politiky o rodinu jako sociální instituci, o reprodukční procesy a jejich sociální determinanty (včetně otázek spojených se stárnutím populace), o sociální reprodukci rodin a jejich reprodukční strategie, o sociální problémy trhu práce, o marginalizaci určitých osob a kolektivit na trhu práce a o nezaměstnanost, o chudobu a sociální exkluzi a o jejich vliv na sociální reprodukci či na integraci společnosti, o otázky migrace a problémy identity v moderní společnosti. Tyto základní směry výzkumu byly na katedrách sociologie a sociální politiky jako jejich priority stanoveny již na počátku 90. let postupně se prohlubovaly, diferencovaly a rozšiřovaly. V oblasti rodiny bylo těžiště výzkumné práce institutu v mapování jevů, které se nově objevují, či mění svůj význam, a tak ovlivňují podobu české rodiny. Mezi tyto fenomény patří zřetelný věkový posun fertility, širší společenská tematizace nedobrovolné neplodnosti, dobrovolná ne-párovost (singlovství), vzestup jedináčkovství, nebo porodnost po rozvodu. Neméně důležitými výzkumnými tématy jsou mezigenerační solidarita a stárnutí populace. V teoretičtější rovině je výzkum rámován interpretací významů dětství a otcovství v různých diskurzech. Co se týče trhu práce, jednalo se zejména o identifikace fungování „režimu trhu práce“ jako začleňujícího mechanismu a faktorů, které jej utvářejí, s přihlédnutím k roli institucí a politik začleňování na trhu práce. Dále byl zkoumán vývoj společenského a politického diskursu kolem sociální exkluze, sociální inkluze, sociální koheze a inkluzivní politiky, možnosti pro indikaci, monitorování a analýzu sociální exkluze a potence veřejných politik, státní správy a samospráv eliminovat sociální okluzi. K tomu se vztahovalo i zkoumání stavu jednotlivých dimenzí sociální exkluze míry rizika exkluze určitých kolektivit či sociálních kategorií, zejména pak komunitní a územní aspekty sociální exkluze. V této souvislosti se pozornost soustředila i na otázky sociální a kulturní inkluze/exkluze etnicky definovaných menšin a v tomto kontextu také na téma migrace. Dané otázky byly zkoumány především v perspektivě sociální zkušenosti a sociální paměti zúčastněných aktérů, jejich strategií, zájmů a vztahů k ostatním lidem nebo institucím. Předmětem zkoumání byly kulturně definované a sociálně reprodukováné podmínky inkluze a jejich ovlivnění politickým, právním, či ekonomickým prostředím. V tomto kontextu se výzkum zaměřoval na procesy etnizace identit sociálních aktérů, tj. způsoby identifikace a sebe-identifikace sociálních aktérů s etnokulturními charakteristikami, včetně podnětů a důsledků takových sebe-identifikací či kategorizací (jak procesy etnizace identit staví sociální aktéry do vzájemného vztahu většiny a menšiny, jak je většinový a menšinový status etnizovaných identit kulturně a sociálně reprodukován a jaké důsledky mají takto ustavené vztahy pro povahu a míru sociální soudržnosti společnosti). V průběhu své existence spolupracoval institut s celou řadou českých i zahraničních výzkumných pracovišť a působil v evropských vědeckých sítích a uspořádal celou řadu konferencí (včetně na jedné straně odborných konferencí s účastí významných evropských vědců a na druhé straně konferencí určených širší odborné veřejnosti a otevřené i pro osoby ze státní správy či samospráv). Výsledky zkoumání byly publikovány v celé řadě monografií, jako kapitoly v knihách, včetně knihách vydaných v zahraničí a jako odborné statě v tuzemských i zahraničních recenzovaných časopisech.